

Иги кесек иш этилгенди, алай тамбагагы борчла да булдура

Ахеры. Аллы 1-чи бетдеги.

Ызы бла эки окуулуда «КМР-де налог төлүүнү тиз системасын ставканын ошондон» законга түрлөнүлө кийририлгенди. КМР-ни экономиканы айтылуу эмгектүү министр Мусулман Алий бидиргенге көрө, кичине Алий бидирген мурат, каттасми хаттарын азайтыр көрө, гизмэти орталык бизнесни предпрителдарины налог ылгыта беририлгенди. Ойдага салынган налог алгыш 15 процент болгон өзө, жаңы жоруктулга көрө регионла аны 5 процентте дерэ азайтырга эркинде. Озган жыл КМР-де ол 10 процент өйлөмө токташтырылган эди, беймэ аны энтэ азайтып, 5 процентте дерэ жогорыга беририлгенди. «Кочшу регионла бийлөөтүрүкү алай этген эдиле», - дегенди министр.

Парламентти бюджет, налог эм финанса жаны бла комитетти председатели Каншубун Аховох айтышса көрө, налогту өйлөмө алыптыгыны ючюн республиканы бюджетни фэйдала бөлүмө 32 миллион сомну та эздэ. «Закону 2011 жылы бюджетти кабыл этилгенин созөргө керек эдиле. Энди аны жашауда эки торло бардыра болуучузду; аны коштондо 2012 жылды ойлогон неге республиканы бюджетти торлөндүргө», - дегенди ол. Чеченланы Ануар жууулаты комитетте кыска заманы ичинде 2011 жылы бюджетте ылгыта налог бийл кийриликке торлөнүлө жаздырла буорганды.

КЪАРМАШЫ Къажыкъмай корешедиле

Тырынууз шарда билим берүүнө 4-чи номерли гимназиясы муниципальный учрежденинде «Фамулу сабиле» деген программа ишлегени бир бөлөк жыл болды. Ол школчунаны хушерлери андан ары айтыштыра буулганды. Алар ол нада бу торло ишче кесерин кергөзторге итиндиле, ахшы кергөзторге да жетишдиле.

Программага башланган шолдон орта эвонгоа кычын охшош калыа кытышты башшайды.

«Биринчи кезинде бизде «Интеллект» деген клуб ишлейди. Ары бешинчи-алтынчы классаны окуучулары жоройдиле, - дегенди гимназияны директоруну илму-методици иш жашауы бла замостетчи Олесп Ашибкова. - Жетинчи классдан башлап сабиле ноубельни класслага кечедиле, анда профиль алып, андан соң ара профили хазырла бардырылды.

Алада куралган дерсле ол нада бу торло предметилен тындагы окуучулар, ол жаны бла жетишмил болганында а интеллектуаланы республиканы турирленине кытыштырга ол бердиле. Биз тестироваланы болуштуруу бу торло сабиле бардырабы, кыбөрөк балл алган сабиле ала алгач кытышанды.

Тырынуузу гимназиячылары «Жашлык. Илму. Культура» деген Федеральный илму-билим берүү программасын чыгарып окуучулары «Сигна» илму биргуилери бардырып «Интеллект» деген республиканы туринде

ахшы кергөзторгө жетишгендери белгилегенге керекди. 2008 жылда ала команда биринчиликке хорлап алынды, экинчи жылда ючюнчө жерин. «Интеллект» 2010-дегени туринде а экинчи жерин алгандыла. Гимназияны командасы 58,5 балл алып, хорлагандан - Терех шахарны ючюнчө номерли орта школуну окуучуларына - жалаңа жамы балгыра арха кыалганды.

Команда биринчиликни программасына кирген интеллектуальнөрчөөлүү марафонда айтылуу оюнданы кезинде сабий чыгарып кытыштырды жаны бла оюм эте билиону, фантазиясын, логиканы ол башха торло жаны бла да акылы неге жетишгенин кергөзтоп, билимини ол нада бу торло жаңына көрө она бла саналган бир неча соорууга жууап бериге керек эди. Тырынуузу гимназиясыны аны атындан анга алытчы. «А» классны окуучулары Маккаланы Хажимурат, Екатерина Бахтиява, жетинчи «А» классдан Александр Тимофеевский бла Байсолтанланы Тенгиз, сегизинчи «Б» классны окуучулары Атырзаланы Жаннет кытышкандыла. Ала, математикадан, биологиядан, орус тилден, астрономиядан, Кавказны бла Къабарты-Малкъарны географиясында берилген соорууга тышкы жууула табыл кесерин бек иги жаны бла кергөзтендиле.

- Мен хорлаганыны сынына кирген битеу да юч туринри бар

БАШЛАМЧИЛЫК Къырал Дума Чубайсны айлыгынын азайтырга излейди

Къырал Думаны депутатлары «Роснано» корпорацияны топ-менеджерлерини фэйдаларына эс бургандыла. Парламентти тебеник палатасына жалаңа Анатолий Чубайсны кесини угъай, аны коллагарына да айлык иш хакларыны къыскартырга керек деген предложение берилгенди. Бу башха чараларны авторлары оюм этгендерме, «Роснано» эм аллай бийик даражалы башха организациаланы башчыларыны иш хаклары Россияны президентини эм правительствоны чараларыны иш хакларыны өйлөмөрдөн көп болуруга керек тойюлдо.

Фэйдаланы осперинден 2009 жылда официальной отчетта кергөзтолгенича, «Роснано» корпорацияны тегаксы Анатолий Чубайс баш ишчи жеринде бир жылга 13 миллион 197 миң сом ишлегенди, къыралны премьерияне уа 4 миллион 622 миң сом төлөнгенди.

«Справедливая Россия» партиядан депутат къаууму башха айтылган башламчылыкты этерге, балам, алылык фэйдаланы араларында жашлык

уллу башламчылыкка тортген болура. Депутатла излегенлери чар, жаңы законпроектда «Роснано» генеральный директоруну корпорацияны правленини членлерины айлык иш хакларыны өйлөмөрү официално шарт токташтырылгыра керекдиле. Быллай предложениеланы башха парламентарийде да кылып көрсөлдө. Анатолий Чубайсны ол аны коллагарыны айлык иш хаклары 10 керге азайтылгыра болуучудула. Алай иш аны бла да бошталык тойюлдо.

Документти ангалтыуа запискында айтылганыча, «Роснано» топ-менеджерлерине граждандар служба бла байланыптыгында эм чек салында да кытылганырга керекдиле. Аларны араларында кесини жуугун куулугуна салгыра жарамганы, предприниматель иш аны байланып борчланы толтурганы ючюн, къошак иш хакканы төбү дегенче артыктылыгыта да бардыла.

Законпроектте корпорацияны къаруучу советини членлерины осперинден да айтылгыра керекди. Ала барысы да, генеральный директордан башкалары, документи разработчиклени оомларына көрө, иш хак алмай, ишлерге керекдиле. Жалаңга компенсация халда берилген къалый торло төлөүлени да кетериге деген предложение да барды законпроектте. Жалаңда боллой эркинлик берилди: къаруучу советини членлери кесерини ырысхаларны корпорацияга керекли иште къората эздө, ол ахча компенсация халда жеринге кайтарылгыра болуучуду.

Депутатла жалаңа иш хакканы осперинден айтуу бла чекленип къалмагандыла. Ала «Роснанога» контроль этилгеге керекте деген темана да кетерилгенди. Аны бла байланыуа парламентариини быллай предложение бергендиле - корпорация жал сабий Эсеплеуу палатасына эм башха къырал ведомстволга бюджет ырысхы къылай къораттылганыны оюсонден отчетланы берип турууга борчул болуруга керекди.

«Известия» газетден.

Школ жашуу Билим да бере, адепге да юйрете

Хасанины 16-чи номерли орта школуну эшигинден киргенди, андан бир сейр жылуу уруу, ичи таза, адамлары жараксы, келонг кеторолорчанды. Андан да игиси уа ол затла гиче классаны уаста Райхалины Сакинат дерсле берген отууда кергөндю. Таза ниет, амуу къылык, сабырлык - ала барысы да бардыла бу арап тишриуду.

1949 жылда тууган къызчыкны атасы, анасы да Къыркъстанда жашагандыла, ала юйр да анда къурагандыла. Тууган жерлеринде жашта. Сакинат Нальчикке предпидишчеге киргенди. Аны бошгандан сора Къабарты-Малкъар къырал университетини филология факультетини орус-малкъар бөлүмөндө эркино окуганды. 1968 жылдан бери уа ол сабилеге билим берилгенди.

Аны окуучуларыны кбюбюно жашауда кесерини жерле коллөктендила. Тегерек оу Хасанины школунда уастагыдыла. Жануганланы Ахматны кызы Париса немис тилден уастады. Къурманланы Магометни кызы Асинт биологиядан окуганды. Ксаналаны Хадисни жаны Алим бла Шауаланы Мухамдини жаны Зейтун сабилени физкультуруга юйрете жашыла. Аналаны Азретни жаны Марат Къабарты-Малкъар къырал университетини психология кафедрасыны препод

авадательди, «Эльбрусод» фондуну Нальчиктеги филиалыны таматасыды. Къайтырмазаланы Юсопюно кызы Альфира эр молк къырал академияда студентлени окуганды.

Сакинат кеси да бийик квалификациялы категория берилген педагогду. «Устакыны кылай бла сайлаганы?» - деген соорууга аны жууабы бейлик болганды: «Мен гичеленимден да сойнгенине сабилени окугтурга, алай атам менден да бек коюей эди устак болуучу».

Гиче классаны уа нек сайлаууны, кызын тойюлдою да ала ишлерге дегинемде уа: «Угъай, мен гиче чеклени бек союме да, ала бла ишлеген манга кызын кергөймөйдү. АЛИЙЛАНЫ Белла.

Бокс Къарыуларын сынагандыла

Терт кононо ичинде Чегем району физкультура-саулык жонлөк коллөктенди. 1993-1998 жылдада тууганланы аралары Къабарты-Малкъарны биринчиликте бардырылганды. Анда 145 шах спортчу 23 аурулукда сынагандыла къарыуларын.

Кеск аурулукларында бла жерле саналганы алып, Нальчикке толгурланы Тамерлан, Альбиян Окичев, Газаланы Юсоп, Мурчаланы Руслан, Хаджижаны Тамерлан, Василий Салупов, Альберт Тлеужев, Мухамед Бекжешев, Асланбек Мазинов, Руслан Каширгов, За

байканы Артур, Иттилыны Залим, Ислам Хачетлов, Азамат Сулук, Союзланы Ислам, Зураб Кавчиани, Шамиль Гаджиев, Томенланы Атабат, Сайытланы Алим, Темполаны Аскер, Иттилыны Алим, Ислам Сохов эм Залимбек Асталамов тишмил болгандыла.

Команда эсенде биринчи жерге алты мадал алып, Нальчик боксчулары чыккандыла. Аладан бир хорламга эс болдуруп, Чегем району спортчулары экинчиликтеди. Ючюнчө жерде уа Черек району келечилериде, ала төрт мадал келтиргенди командага.

Бизни корр.

Футбол Белгиликлери, сынаулары да жунчутмаганды

Тырынуузу 1-чи номерли лицейинде аны директору Мухамед Лиховну башламчылыгы бла футбол класс ачылганы юч жылдан атлаганды. Тренер-преподаватель Руслан Кулманов коллөктенди бийик даражада ойнарча спортчуларыны хазырлап мурат бла ары жети-сегизжыллык окуучулары алганды. Ол кеси да бир заманда «Спартак-Нальчик» команда ючюн ойнап, ызы бла шакар команданы койретип турганды.

Сабилеге спортчу бу торлоосун оспойдорго Русланны къолундан келгенди. Жылны жылы кезуинде стадионда, къында уа лицейни спорт залында жаруу этуу кесини хайыр келтиргенди: жашчыкыла чархларны ючлендиргендиле, битеу дунияда да кенг жайылган оюннга иги юйрөне башлагандыла. Къырал ала сабий командаланы араларында гиче футболдан деп туринге кытышкандыла. Ицпейиле «Спартак-Нальчик» клубну жаш футболчулары бла эм Къабарты-Малкъарны олимпиада резервини специализацияланган сабий-жаш тило спорт школга алып сейилери битеу футболдан бек кононо ичинде Моздок шахарда бардырылгандыла.

Тырынуузу жаш футболчулары 2000-2001 жылдада тууган аны сабилеге битеу футболдан бек кононо ичинде Моздок шахарда бардырылгандыла. Анда Владимир Каздан, Грозныйден, Махачкаладан, Прохладныйден келгенге да къарыуларын сынагандыла. Тырынууучу школчуду алагда владикавказчылары 5:2 эсеп бла хорлагандыла. Алычык бла грозныйчице эм махачкылачыла бла да тобушуйле алга чыккандыла. Прохладныйчице уа къыралчылы жетемгенди ол 0:2 эсеп бла хорлаткандыла.

Моздокно командасы бла эришуйле магваналы болганды. Майданы иелери биринчи оюнда бир да хорлатмаганылары себепли ала туринни алычлары болушларына киле ийана эдиле. Болсада тырынууучула аладан тойюл эдиле эм сөрмешени кыты бардыргандыла. Ол тобушуйде биринчи хорлата башлаган жерлештериде, алгача вчынып, оюнну 4:3 эсеп бла бошгандыла.

Итонолга көрө прохладныйчице, тырынууучула эм моздокчице тенг очока алгандыла. Болсада биринчи эки команда кергөмдюлери бла онгурмак эдиле. Алай чоколтону уа ахыр торлооний керегеттенди. Алар прохладныйчице хорламны чык

Криминал Сауутла, патронла сыйрылгандыла

Нарткъала шахарда амалчыкычыланы табуу эм тутуу жаны бла бардырылган оператив-излеу ишлени кергөндю эчки иели ююни бизинде къолдан ишленген ушкоч табылганды. Ююно иеси анга 7,62 миллиметр калибри патронна жар чарга этенди. Юйр уа ушкоч бла бирге иги кесек патрон да бар эди. Ала барысы да экспертизага жи берилгендиле. Анга керө болуучуду бу шартны юсо бла утовоний иш ачылыгы бла кытылгыны.

Ол ючн право нызамны саклауучу органна Кахун элде бардырган тинтуй ишлени кезуинде да энциде дерэ да оюд этилген, 1984 жылда тутуу-излеу ишлени кезуинде номери болмаган ПМ керөх, запалы болган РГН граната, торло-торлоу калибри 100-ден артык патрон, ПМ керөхча эки магазин бла эки къап табылгандыла.

Бизинде сауутла кезуинде не мурат бла тутунды эм аланы къылай хайырлангыра умту болганды? Ол соорууга жууап тинуй ишлени кезуинде табылур. Ююно иеси уа РФ-ни Уголовно-процессуальной кодексини 17-чи статияны тишчилиликте тутуп турды.

КъМР-де МВД-ни пресс-службасы.